

# ŠANDOR SLACKI



Tijekom intervjua, koji se odvijao jedne zimske noći u Klubu Kazališta Dr. Inat, na četvrtome katu bivše pulske vojarne Karlo Rojc, Inatova glumačka ikona, Šandor Slacki sjedio je na majušnoj, neudobnoj klupčici, okružen starim plakatima iz kazališnih predstava. Nisam se mogla oteti dojmu da mu pitanjima guram tijelo u taj fakirski položaj, da riječ za njega znači – zakucani čavao kojeg mora otrpjeti, gotovo bez ijedne grimase. Uostalom, racionaliziram, da vjeruje u moć riječi, ne bi se bavio neverbalnim teatrom. Zatvoreni

položaj tijela, rukama obgrljuje struk, noge isprepletene, na pitanja odgovara smijehom, najboljim načinom da se pitanje ugasi, što je odlika mladih. Ne da se godinama, s radošću prihvaća vlastitih pola stoljeća, ali im se i čudi. Ne vizualizira, a ako mu se i omakne, hitro potiskuje. Tijelo mu poskoči samo u trenucima kada on sam nije tema razgovora. Introvertiran, neprestance uključuje obrambene mehanizme i ne bira pretjerano: od slenga do glasnoga smijeha. Može sačuvati tajnu: provjereno. Dok priča ili sluša, odaje samotnjaka. Svaki odgovor, bez izuzetka, započinje s NE. Načitan. Istodobno kompliciran i jednostavan. Seriozan i krajnje neozbiljan. Ne dopušta da mu truju misli. Čezne da u svoj glumački repertoar uvrsti Cyrana de Bergeraca i Pinocchija.

## ŠANI, POVJERLJIVO...

Rođen sam u militarističkoj obitelji, na tromeđi Jugoslavije, Grčke i Bugarske, u Strumici. Tata mi je Mađar iz Vršca, vojno grlo, a mama mi je dobra žena, prije udaje bila je profesionalna kazališna glumica u Strumici. Zamisli, tada su imali profesionalno kazalište. Djed po mami bio je hajduk, radio je svojevremeno za Kruševsku Republiku, švercao oružje, trgovac. Tamo u Strumici, bile su te prekrasne orijentalne zgrade. A moja prabaka... zvala se Sultana. Pamtim je dobro, u tom staračkom domu. Mala, niska, mršava ženica, ubili su joj muža. Djed po tati bio je muzičar i alkoholičar. Imao sam deset mjeseci kada su se moji oženili. Mladi poručnici u to doba nisu se smjeli ženiti, kako ćeš ganjati karijeru uz obitelj? Ha. Prekomandu u Strumicu tata je dobio po kazni. Mrzim vojsku, počevši od onog najmanjeg profesionalnog vojnika pa do najvišeg, do generala, svi su jednako krivi za sve. Ne dijelim ih i ne razlikujem. Imali su mentalni sklop koji kaže „izvrši naređenje, a poslije se žali“! Dakle, radit ću nešto za što shvaćam da je nepravedno a poslije ću se žaliti? Koje su to budalaštine?! Iz Strumice smo otišli u Skopje, a nakon potresa - u Pulu. Djetinjstvo je završilo jedne noći, imao sam šest ili sedam godina, kada sam otkrio seksualnost. Kćer našeg gazde, moj mlađi brat i ja spavali smo u istom krevetu jer su moji otišli na neki bal. Otkrio sam prvo uzbuđenje, a odrasli su, izgleda, oko toga napravili veliku frku. Tada sam shvatio da žene služe za nešto drugo nego da ih tučeš i mlatiš. I tog trenutka s djetinjstvom je bilo gotovo. Na pozornicu sam prvi put stao s devet godina, u pulskoj osnovnoj školi „Tone Peruško“. Igrao sam malog robota svemirca koji dolazi na Zemlju i upoznaje Djeda Mraza. Bilo je puno pokreta, tih mehaničkih izlomljenih kretnji, možda rečenica ili dvije. Čim sam se

popeo na pozornicu, sve mi je postalo vrlo, vrlo prirodno i shvatio sam da je to za mene - gotova stvar.

### **...NEMA „NAJDRAŽU PREDSTAVU“, NEMA „NAJBOLJU ROLU“.**

„Kaligula“? Predstava u koju su se svi doslovce zaljubili. Ono što sam tad vidio i osjetio u osobnom kontaktu bilo je neizrecivo, govorili su da predstava, dakako, nema veze s mozgom, ali da je fenomenalna. Kad je Branko radio predstavu „Za crnca čovjeka“, došao je mome ocu, kući, jer je čuo da se bavim kazalištem, a ovaj ga je, ha, zašarafio: „Kakva gluma, nemoj mi s tom glumom! Mrš, cigani!“. Zašto u gotovo svakoj ulozi imam mefistovsku crtu? Ne postoji čovjek koji nije zao. Toga nema nigdje. Svaki čovjek ima crtu zla i crtu dobra. Stvar je prepoznavanja. Kada ljudi prepoznaju svoju crtu zla, onda je mogu sklanjati. Znaju kako reaguju kada postaju zli, treba se čuvati toga. Ali, mogu je i razvijati. Na primjer, za ulogu. Biti jako zao ili jako dobar, stvar je osobnog izbora. Znam biti zao. Moj je izbor da to ne želim biti, a pogotovo ne želim biti izmanipuliran da budem zao. Dvadesetu obljetnicu glume slavio sam s „Krabuljom crvene smrti“. „Čarli“, slatka, prekrasna uloga. Igrao sam je u nekoliko varijanti, krasan lepršavi lik, daje ti stvarno puno mogućnosti, možeš sve napraviti s njim. Mnoge uloge u predstavama koje sam igrao nemaju ime. Ne mora se sve definirati, Zašto i bi? Ma ponekad, definirati lik znači staviti ga u okvir i tjerati nekoga da misli samo o tom okviru kojeg si mu ti zadao. Ne želim se sporazumijevati tako da namećem svoj način gledanja. Ulogu kreiram sam, Branko samo korigira kako to funkcionira na sceni. Ne mjerim uspjeh ili neuspjeh uloge kroz reakciju kritike, publike. Imam isključivo vlastito mjerilo, pitam se koliko je funkcionalna uloga koju sam dao u kompletnoj predstavi. Sve mi je drugo totalno nebitno.

### **...SKLONIJI SAMOKRITICI NEGO SAMOPROMOCIJI.**

Gostovali smo s „Prometejem“ na BRAMSU. Napijemo ti se ja, Stole i neke njegove prijateljice novinarkе, svi zadovoljni predstavom. Publika i kritika dobro prihvatili „Prometeja“, a u međuvremenu, imali smo četiri ili pet sati pauze. I udri po brljama. Neki radijski novinar pita me, ne znam što mu je to trebalo, kako zapravo gradim taj usporeni pokret. Dignem se ja, onako pijan i kažem : „Gle ovako! Ja ti se dignem, stanem, kon-cen-triram čitavu ravnotežu, onda motiviramo ovu drugu nogu i po-pomaknem je naprijed...“ Radio Beograd je tri mjeseca puštao taj jingle „... a onda motiviramo ovu drugu nogu...“ Ubila me sramota.

### **...KAŽU DA JE VRLO „TEŽAK“ ZA IZAĆI NA SCENU PO APLAUZ.**

To mi ide na živce, ne volim glorificiranje. Al' imam ja svoju dozu taštine i narcizma, inače ne bih izlazio na scenu.

### **NAJVIŠE ME NERVIRA...**

A najviše me nervira samozaljubljenost ljudi koji naprave lošu predstavu i smatraju da su napravili vrhunsku predstavu i onda me tako prave budalom. E, to ne podnosim. Dopustiti da glupost, zato što je agresivnija – zavlada našim životima, nema veće greške. Dobro je kad ti ljudi ukazuju na pogrešku jer onda je u sljedećem navratu imaš prilike popraviti. Pa nisam ja sveznalica. Grozno je biti toliko samoljubiv i misliti da si jedini, najbolji, najdraži, najmlađi, najmršaviji na sceni. To ne postoji. To mi je strava. Ako mladima u Inatu ne kažem

gdje su pogriješili, oni će i dalje biti samozaljubljeni i dalje će raditi iste greške. Tu poludim i siječem ih bezobrazno. Tu me nitko ne može zaustaviti. Eto, to me najviše nervira.

## **EMOCIONALNA VEZA S INATOM**

U trenutku kada Inat bude morao propasti, u tom trenutku neću pustiti suzu. Znači, došlo je vrijeme za njegovo umiranje, jer smo doveli stvar do kraja. Ako je stvar došla do kraja, onda je treba pustiti na miru. Nisam ja Bogom dan, a nije ni Branko. Na silu nešto održavati, totalno je besmisleno. Ako se može napredovati, učiniti nešto novo, onda sam tu. Inat je ideja, ne ovi ovdje zidovi. Mi smo dobro radili i bez prostora. Inat je medij kroz koji se dobro izražavam. Što to znači, biti emocionalno vezan? Uz ideju? O ovih dvadeset prošlih godina i ne razmišljam, one ne postoje bez ovoga što slijedi. Ali da, strašno sam guštao, svo to vrijeme za unatrag. Uživao sam u tome što radim. Mi smo Inat stvorili u komediji, žanru koji je danas strahovito zanemaren, a može biti prekrasan. Naš početak bio je komedija „Snjeguljac...“, ta je komedija stvorila Inat. I sada smo s najnovijom predstavom „Krugovi“ počeli zalaziti u područje humora, crnog humora, doduše, s popriličnom zadržkom.

## **...ŠTO JE TEBI BRANKO SUŠAC?**

Lud k'o vepar. Radoman. Ako ne radi, gotov je. On uopće ne ide na godišnje odmore. U njegovom malom mozgu vrlo aktivno radi nešto što još nije osvijestio. On smatra da je apsolutno nezamjenjiv na svim nivoima rada i organizacije. Problem je u tome da nema povjerenja, on permanentno nema povjerenja u ljude. On nije u srcu potisnuti izvođač, on ima viziju izvođenja, kako treba izgledati pokret i to ga čini dobrim redateljem. On nekada pokušava pokazati što od neke malene uloge treba dobiti. Kroz pokret. Ali to je strašno, to je grozno, mi tada umiremo od smijeha. Kažem, on ima viziju pokreta ali je ne zna transformirati. ...A to onda izvođačima objasni kroz mene. Već smo toliko ušli jedan drugome u misao da možemo pretpostaviti način na koji i jedan i drugi razmišljamo. Vrlo brzo shvatim u koji pokret bih trebao ući da on sebi vizualno predoči sliku kretnje – doslovce i kretnju koju je imao zamišljenu. Nije to baš kao da mu čitam misli. Možda mu ja namećem svoje misli? Ako se ne slaže, onda me natjera da izvedem još tristotinjak različitih pokreta da bi nakon svega toga ustvrdio kako ne funkcioniraju, kako je onaj prvi pokret bio pravi. Branko i ja smo kao antibiotik: čini dobro za jednu stvar, ali truje drugo. Bez Inatova podmlatka, koji nam dođe kao jogurt, on i ja bismo se jako brzo zatvorili u naš meditativni odnos, u naš svijet, do kraja.

## **...KARAKTER.**

Izlet izvan Inata imao sam s Vilijem Matulom, a igrali su i ljudi iz Daske. Ipak, predstava režijski nije išla u pravcu u kojem sam osjećao da treba ići. Nije to bio dobar izlet. Ne, ne bih otišao igrati u neki drugi ansambl. Ne zanima me otići. Nešto što radiš, trebaš raditi u svojoj sredini. Ja radim dobro za svoju sredinu. Meni je važno gdje radim. Ovdje živim, s ovim ljudima, to je moja okolina, tu sam kući. Tu želim nešto dati. Tamo vani, oni mene ne znaju, koliko god mi putovali. I neću lagati, godi to ciganjenje. Ipak, ja sam putnik koji je ukorijenjen. Volim biti iz Istre.

au revoir....

„Često bijah mrtav, ovako još nikad!“

Ovaj latinski epitaf rimskoga glumca i s onoga svijeta altruistički nasmijava i rastužuje svoju publiku. Monografiju o dvadesetoj obljetnici Kazališta Dr. INAT posvećujem glumcima koji su svojim kreacijama u ovome teatru ostavili svijetao i lijep trag. Dakle, u spomen na:

BERNARDA MUDROVČIĆA (-)

ROBERTA MATIĆA (-)

VOJISLAVA STOJKOVIĆA (-)

DAVORA GERŠIĆA (-)

MIROSLAVA MANDIĆA (-)